

International Science Group

ISG-KONF.COM

IV
INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"DISCUSSION AND DEVELOPMENT OF MODERN
SCIENTIFIC RESEARCH"

Helsinki, Finland
October 18 - 21, 2022

ISBN 979-8-88796-813-1

DOI 10.46299/ISG.2022.2.4

DISCUSSION AND DEVELOPMENT OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH

Proceedings of the IV International Scientific and Practical Conference

Helsinki, Finland
October 18 – 21, 2022

UDC 01.1

The 4th International scientific and practical conference “Discussion and development of modern scientific research” (October 18-21, 2022) Helsinki, Finland. International Science Group. 2022. 487 p.

ISBN – 979-8-88796-813-1

DOI – 10.46299/ISG.2022.2.4

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

PEDAGOGY		
63.	Halatsyn K., Feshchuk A., Yaroshenko O. FORMING THE STUDENTS' COMMUNICATIVE CULTURE THROUGH EXTRACURRICULAR WORK IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	287
64.	Sun W. ISSUES AND CHALLENGES FACING ONLINE EDUCATION IN THE CONTEXT OF THE EPIDEMIC	290
65.	Бекер М., Раєвська І.М. ПРОБЛЕМНО-ДІЯЛЬНИСНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	294
66.	Білецька Л.С., Абрамчук С.А. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ СЮЖЕТНИХ ЗАДАЧ НА ВИЗНАЧЕННЯ ЦІНИ, КІЛЬКОСТІ ТА ВАРТОСТІ У ПОЧАТКОВОМУ КУРСІ МАТЕМАТИКИ	297
67.	Василенко О.В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ	303
68.	Гребеник Т.В., Іващенко М.М., Гаценко Л.Г., Рязанцев В.В. ДО ПИТАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ: ДОСВІД У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	308
69.	Карпенко Ю.М., Кукса Н.В. ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ, ЕРГОТЕРАПІЇ	313
70.	Король А.М. ПЕДАГОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ	317
71.	Ластовицька М.М., Сенчук В.І., Олексюк Н.С. СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	321

СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Ластовицька Марія Миронівна,
магістрант,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Сенчук Віктор Ігорович,
аспірант,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Олексюк Наталія Степанівна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної
діяльності,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Відкрита військова агресія росії проти України зумовила необхідність посилення соціальних захисту, супроводу, підтримки, психологічної й педагогічної допомоги як окремим громадянам, так і цілим соціальним групам. Однією з особливо вразливих категорій осіб в умовах війни є сім'ї військовослужбовців, оскільки саме родини наших захисників постійно перебувають у стані напруженого очікування новин з фронту та тривоги за життя і здоров'я рідних, які воюють. Найбільшого психологічного навантаження при цьому зазнають, як правило, діти військовослужбовців. Адже обмеженість їх життєвого досвіду, вразливість й незрілість дитячої психіки зумовлюють відчуття безпорадності, тривоги, високу ймовірність виникнення стресових розладів і відхилень у поведінці, а також погіршення емоційного стану, що впливає на їх успішність у навчанні та комунікацію з оточенням (1).

Дитина військовослужбовця Збройних Сил України (далі – ЗСУ) – це дитина, у якої один із батьків (або обоє) є діючим військовослужбовцем ЗСУ, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які проходять військову службу на території України (2). Усвідомлення наявності як спільних, так і особливих проблем й негараздів, характерних для категорії «діти військовослужбовців ЗСУ», дозволило нам виділити в її межах такі підкатегорії, як: «діти військовослужбовців», «діти поранених військовослужбовців»; «діти військовослужбовців, які перебувають у

полоні чи зникли безвісти»; «діти загиблих військовослужбовців». Безперечно, означені нами підкатегорії відображають лише один аспект – статус військовослужбовця – і усвідомлюємо, що в межах кожної з цих підкатегорій можна виділити окремі групи, на кшталт: діти з інвалідністю; важковиховувані діти; діти, які перебувають у вимушеній внутрішній (зовнішній) міграції; діти, які проживають у потенційно небезпечних зонах, та ін. (3).

Відрадно, що проблема допомоги дітям військовослужбовців ЗСУ все частіше потрапляє в поле зору науковців і стає предметом їх вивчення. Загальні аспекти соціально-психологічної та соціально-педагогічної підтримки дітей захисників України висвітлені у роботах Н. Бочкор, Є. Дубровської, О. Залеської, О. Калашник, Л. Ковальчук, К. Левченко, Н. Лунченко, В. Панок, Т. Репнової, О. Соловйової, С. Хлебик, Н. Худякової та ін. Проте маємо визнати, що комплексного дослідження змісту соціальної/соціально-педагогічної роботи з дітьми військовослужбовців ЗСУ в закладах освіти до цього часу не було проведено. Актуальність проблеми та відсутність її наукових розробок зумовили нашу зацікавленість та сприяли визначенню мети дослідження: розробити зміст соціальної підтримки дітей військовослужбовців ЗСУ з метою створення сприятливих умов, безпечного середовища, необхідних для розвитку та саморозвитку особистості, для задоволення їх законних інтересів і свобод, реалізації їх права на освіту, сприяння виходу зі складних життєвих обставин та адаптації до умов оточення (4).

Зазначимо, що в наукових колах немає єдиного підходу до трактування поняття «соціальна підтримка учня в закладі освіти». У психолого-педагогічній літературі знаходимо такі варіанти визначень означеного поняття:

- діяльність фахівця психологічної служби (у першу чергу – соціального педагога), вчителя, вихователя, спрямована на стимулювання саморозвитку, самовиховання учня як індивіда;
- комплекс заходів, які забезпечують можливість оптимізувати процеси навчання та виховання учнів;
- особливий вид педагогічної діяльності, спрямованої на систематизацію дій різних суб'єктів соціальних впливів на особистість;
- налагодження взаємодії кількох суб'єктів соціалізації з метою створення сприятливого середовища для становлення особистості;
- допомога конкретній дитині у подоланні особистісних проблем;
- спільна робота державних органів влади і управління, а також недержавних організацій, спрямована на створення організаційних, правових і соціальних умов для повноцінного розвитку і формування молодого покоління (5).

Опираючись на вище вказане, вважаємо, що соціальна підтримка дитини військовослужбовця ЗСУ в закладі освіти – це систематична діяльність фахівця (соціального педагога, практичного психолога, вчителя, вихователя), спрямована на подолання дитиною почуття тривоги, комплексів, невпевненості в своїх силах, перешкод самореалізації у навчальній, комунікативній, творчій та інших видах діяльності, а також на мобілізацію внутрішніх ресурсів дитини, зміцнення її активної, діяльнісної особистісної позиції.

Зміст соціальної підтримки дітей військовослужбовців ЗСУ в закладі освіти можна визначити через такі напрями діяльності соціального педагога, як:

- діагностика (виявлення причин дезадаптації дитини, проблем у навчанні; виявлення індивідуальних особливостей розвитку особистості, її потенційних можливостей щодо навчальних досягнень; допомога дитині у професійному самовизначенні);
- профілактика (своєчасне попередження відхилень у розвитку та становленні особистості, налагодженні її соціальної взаємодії з оточенням; запобігання конфліктам та будь-яким проявам делінквентної чи девіантної поведінки дитини);
- навчальна діяльність (активна співпраця з дитиною щодо формування, розвитку й удосконалення її як особистості);
- просвіта (формування психологічної та соціальної компетентності дитини; зміцнення соціального та фізичного здоров'я);
- консультування (робота, спрямована на вирішення запитів дитини);
- корекція (усунення проблем розвитку дитини, її адаптації до освітнього середовища; подолання схильності дитини до правопорушень);
- зв'язки з громадськістю (досягнення взаєморозуміння та взаємодії з іншими закладами, установами, організаціями, діяльність яких пов'язана з військовослужбовцями ЗСУ та їх сім'ями) (6).

Особливістю соціальної підтримки дітей військовослужбовців ЗСУ в умовах закладу освіти є застосування, окрім різноманітних традиційних (бесіда, вправа, гра та ін.), ще й специфічних форм і методів. Так, у роботі соціального педагога з дітьми означеної категорії використовується, як правило, індивідуальна форма роботи. Це можна пояснити тим, що кожна дитина переживає ситуацію участі одного чи обох батьків у війні по-своєму, тому завданням фахівця буде знайти індивідуальний підхід до розв'язання кожної конкретної ситуації, що склалася. З групових форм роботи найефективнішими виявились спільні з батьками чи іншими дорослими членами сім'ї відпочинкові заходи, які сприяють відновленню емоційного здоров'я та згуртуванню родини (екскурсії, походи, змагання та ін.). Щодо методів підтримки, то найбільш ефективними в роботі з дітьми військовослужбовців ЗСУ є методи прикладу, перспективи, заохочення (7; 8).

Таким чином, соціальна підтримка дітей військовослужбовців ЗСУ є важливим напрямом роботи психологічної служби та педагогічного колективу закладу освіти. Злагоджена робота фахівців сприятиме налагодженню нормальної життєдіяльності як дітей, так і сімей означеної категорії в період воєнного стану.

Проведене дослідження не вичерпує усіх аспектів проблеми освіти дітей чи функціонування сімей військовослужбовців ЗСУ під час війни. Перспективними для майбутніх досліджень вважаємо питання соціального захисту й соціального супроводу дітей (сімей) військовослужбовців ЗСУ, а також вивчення закордонного досвіду соціальної роботи з означеною категорією дітей (сімей).

Список літератури

1. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність: Науково-методичний збірник / за загальною ред. С. М. Шкарлета. Київ-Чернівці «Букрек». 2022. 140 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2022/Mizhn.serpn.ped.nauk-prakt.konferentsiya/Nauk-metod.zbirnyk-Osv.Ukrayiny.v.umovakh.voyennoho.stanu-20Innovatsiyna.ta.projektna.diyalnist.pdf>
2. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>
3. Олексюк Н. Соціально-педагогічна робота з сім'ями військовослужбовців в умовах реформування Збройних Сил України [монографія]. Київ: Видавничий дім «Слово», 2011. С 158.
4. Олексюк Н. Особливості соціального формування дитини у різні вікові періоди її розвитку. Людинознавчі студії. Педагогіка. Вип. 29 (1). 2014. С. 125–134. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lstud_2014_29\(1\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lstud_2014_29(1)_15).
5. Грицик Л.А. Соціально-психологічний супровід дітей учасників АТО в умовах загальноосвітнього закладу. Методичний посібник. Вінниця: ММК, (2016. 46 с. URL: <https://dorobok.edu.vn.ua/uploaded/sch30/%20сайт.pdf>
6. Рогальська І. П. Взаємодія сім'ї та освітньої установи в соціалізації особистості в дитинстві. *Педагогіка вищої та середньої школи*. Вип. 37. 2013. С. 382–388. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=R53Z6TsAAAAJ&citation_for_view=R53Z6TsAAAAJ:aqIVkmm33-oC
7. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період : метод. рек. / Н.П. Бочкор, Є.В. Дубровська, О.В.Залеська та ін. Київ: МЖПЦ «Ла Страда-Україна», 2014. 84 с. URL: <https://www.google.com/search?client=opera&q=Соціально-педагогічна+та+психологічна+робота+з+дітьми+у+конфліктний+та+постконфліктний+період+%3A+метод.+рек.+%2F+Н.П.+Бочкор%2C+Є.В.+Дубровська%2C+О.В.Залеська+та+ін.+--+Київ%3A+МЖПЦ+«Ла+Страда-Україна»%2C+2014.+--+84+с&sourceid=opera&ie=UTF-8&oe=UTF-8>
8. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб.: У 2-х част. Ч. II. Ознаки вразливості та специфіка підтримки сім'ї та дитини / А. В. Аносова, О. В. Безпалько, В. С. Петрович, Т. П. Цюман та ін. / За заг. ред.: Т. М. Журавель, З. П. Кияниці. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 348 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1513689573.pdf>

Discussion and development of modern scientific research

Scientific publications

Proceedings of the IV International Scientific and Practical Conference
«Discussion and development of modern scientific research»,
Helsinki, Finland. 487 p.
(October 18 – 21, 2022)

UDC 01.1

ISBN – 979-8-88796-813-1

DOI – 10.46299/ISG.2022.2.4

Text Copyright © 2022 by the International Science Group (isg-konf.com).

Illustrations © 2022 by the International Science Group.

Cover design: International Science Group (isg-konf.com)©

Cover art: International Science Group (isg-konf.com)©

All rights reserved. Printed in the United States of America.

No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted, in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the publisher.

The content and reliability of the articles are the responsibility of the authors. When using and borrowing materials reference to the publication is required. Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighboring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

The recommended citation for this publication is: Hridin O. Directions of innovative development of operational activities of agricultural enterprises // Discussion and development of modern scientific research. Proceedings of the IV International Scientific and Practical Conference. Helsinki, Finland. 2022. Pp. 60-63

URL: <https://isg-konf.com/discussion-and-development-of-modern-scientific-research/>